

Nr 130.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av viss del av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratorieholmen vid Kalmar; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FÖRSLUND, ERIKSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Möller, anför:

I skrivelse den 7 februari 1939 har *lotsstyrelsen* gjort framställning angående försäljning till Kalmar stad för anläggning av kallbadhus jämte sportbad m. m. av ett område om cirka 11,000 kvadratmeter av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratorieholmen invid nämnda stad. Försäljningen skulle ske på villkor som angivits i ett mellan styrelsen och stadens drätselkammare den 18 januari och den 7 februari 1939 upprättat preliminärt köpeavtal.

Till stöd för framställningen har *lotsstyrelsen* anfört bland annat följande:

Genom brev den 28 juni 1799 hade Kungl. Maj:t medgivit, att den kronan tillhöriga, invid Kalmar stad belägna Laboratorieholmen finge användas till

boningsställe för lotsarna i staden. År 1817 hade förvaltningen för sjöärendena, under vilken myndighet lotsväsendet då hörde, med enskild person träffat ett bytesavtal, varigenom lotsverket i utbyte mot holmen erhöll fyra tomter i Kalmar stad, under villkor bland andra att bytet, i den händelse kronan i framtiden bleve i behov av holmen, skulle återgå. Sedan lotsstyrelsen hos Kungl. Maj:t anmält, att för lotsverket uppkommit behov av ett område för prickupplag m. m., och styrelsen därvid framhållit, att annat lämpligt område för ändamålet än ifrågasatt område icke syntes kunna böra ifrågakomma, hade Kungl. Maj:t den 31 oktober 1873 bemyndigat lotsstyrelsen att vidtaga erforderliga åtgärder för att kronan åter skulle komma i besittning av holmen. I enlighet härmed hade holmen återgått i lotsverkets besittning och hade den allt sedan dess disponerats av lotsverket för nys angivet ändamål. Av holmen, vars totala areal uppginge till cirka 14,650 kvadratmeter, utnyttjade lotsverket ett sammanhängande område å holmens norra del. Å detta område vore anordnade ett flertal prickbäddar ävensom vid stranden en större båtbygga. Härutöver ägde lotsverket längre in på holmen ett numera obegagnat bostadshus ävensom ett förrådshus och å holmens sydvästra udde en mindre båtbygga.

I skrivelse den 5 mars 1938 hade en av Kalmar stad tillsatt kommitté, den s. k. kallbadhuskommittén, gjort framställning om förvärv för stadens räkning av berörda holme. I sagda skrivelse hade kommittén angående syftet med stadens ifrågasatta förvärv av holmen uppgivit, att denna fråga blivit aktuell därigenom att staden hade behov av ett tidsenligt kallbadhus jämte sportbad m. m. och att i stadens närhet annan lämplig plats för en dylik anläggning än holmen icke funnes. För tillgodoseende av lotsverkets behov av utrymme för upplag av sjömärken, bojar och dylikt hade kommittén tänkt sig, att vid ett stadens förvärv av holmen skulle för lotsverket undantagas erforderligt område å holmen.

I anledning av den sålunda gjorda framställningen, till vilken lotsstyrelsen med hänsyn till dess syfte ansåge sig böra intaga en välvillig inställning, hade styrelsen dels låtit verkställa undersökning rörande lotsverkets behov av utrymme å holmen för upplag av prickar, bojar m. m. samt för behövliga förvaringslokaler för dylik materiel, dels ock genom hänvändelse i saken till domänstyrelsen föranstaltat om sakkunnig saluvärdering av holmen.

Undersökningen rörande utrymmesbehovet å holmen för lotsverkets del hade givit vid handen, att lotsverket icke för närvarande och ej heller, såvitt nu kunde bedömas, framdeles hade behov av större utrymme än som vore beläget norr om den heldragna röda linje, som å en vid det mellan lotsstyrelsen och staden den 18 januari och den 7 februari 1939 preliminärt träffade köpeavtalet fogad karta vore utmärkt med bokstäverna A—B—C—D. Därvid förutsattes emellertid, att på båda sidor om norra båtbyggan verkställdes utfyllningar i den omfattning, som å kartskissen vore streckad med blåa linjer. Saluvärderingen av holmen hade efter uppdrag av domänstyrelsen utförts av förre domänintendenten i Kalmar län J. de Neergaard. Värderingsinstrumentet upptog två olika alternativ. Värderingsmannen hade enligt båda alternativen dels åsatt de bostads- och förrådshus, som i samband med försäljningen skulle inlösas av staden, ett värde av 3,000 kronor, dels ock gottskrivit staden ett belopp av 9,400 kronor därav 5,000 kronor, eller en fjärdedel av den beräknade kostnaden, för lotsstyrelsens rätt att fritt utnyttja en av staden till utförande planerad bro mellan Kvarnholmen och Laboratoriehölen samt 4,400 kronor utgörande beräknade kostnader för anläggande av strandskoning till en längd av 88 meter vid de förenämnda utfyllningarna. Själva markvärdet hade vid alternativ I beräknats efter 5 kronor pr kvadratmeter och värdet av hela det till försäljning ifrågasatta området —

med utgångspunkt från att av områdets hela areal, cirka 11,000 kvadratmeter, tre fjärdedelar eller 8,250 kvadratmeter kunde antagas utgöra effektiv tomtmark — sålunda uppskattats till 41,250 kronor. Enligt alternativ II, som avsåge försäljning med det särskilda förbehållet att försålda området finge användas endast till badhus och parkanläggning, hade för hela området, 11,000 kvadratmeter, räknats med ett värde av 2 kronor pr kvadratmeter eller alltså inalles 22,000 kronor. Domänstyrelsen hade meddelat, att styrelsen för sin del ej hade något att erinra mot de föreslagna saluvärdena.

Lotsstyrelsen hade för sin del icke funnit anledning motsätta sig försäljning till Kalmar stad av den del av Laboratoriehölen, som icke erfordrades för lotsverkets behov. Vad försäljningspriset beträffade hade styrelsen med hänsyn därtill, att stadens förvärv av området skulle ske för tillgodoseende av ett allmännyttigt ändamål, ansett sig böra godtaga vad värderingsmannen härutinnan föreslagit enligt alternativ II, d. v. s. att markvärdet beräknades till allenast 2 kronor pr kvadratmeter. Styrelsen hade emellertid härvid funnit sig böra fordra, att garanti erhöles för att området utnyttjades allenast för nu avsett ändamål. Såsom skett i vissa liknande fall av försäljning av kronan tillhörig mark torde nöjaktig sådan garanti kunna vinnas genom att försäljningen förbundes med rätt för Kungl. Maj:t och kronan att, därest området skulle komma att användas för annat än i köpeavtalet närmare angivet ändamål, återköpa området enligt lagen den 20 juni 1924 om återköpsrätt till fast egendom.

Till ersättande av det förrådshus, som enligt köpeavtalet skulle av staden inlösas och som numera icke fyllde tidsenliga krav på en dylik byggnad, måste styrelsen gå i författning om uppförande av ett nytt förrådshus å den del av hölen, som skulle bibehållas i lotsverkets ägo. Med hänsyn till att av hela köpeskillingen, 25,000 kronor, ett belopp av 3,000 kronor avsåge inlösen av, förutom förrådshuset, förenämnda bostadshus och brygga, förutsatte lotsstyrelsen, att styrelsen finge förfoga över sistnämnda belopp för bestridande av en del av kostnaderna för det nya förrådshuset.

Vid ett fullföljande av köpeavtalet skulle stadens och lotsstyrelsens ömsesidiga skyldigheter beträffande köpet regleras sålunda, att staden till styrelsen inlevererade ett belopp av $(22,000 + 3,000 - 9,400 =) 15,600$ kronor. Av sagda belopp hade styrelsen för avsikt att, därest Kungl. Maj:t ej annat föreskreve, uppdebitera 12,600 kronor å den i riksstatens driftbudget under egentliga statsinkomster upptagna inkomsttiteln övriga diverse inkomster.

Med hänsyn till syftet med ifrågavarande överlåtelse och då densamma Departements-
chefen. synes kunna ske utan åsidosättande av lotsverkets intressen, tillstyrker jag, att medgivande lämnas till den föreslagna försäljningen. Vad angår försäljningsvillkoren har jag ej något att erinra mot att de bestämmas enligt det i lotsstyrelsens framställning förordade alternativet II på sätt skett i det den 18 januari och den 7 februari 1939 dagtecknade köpekontraktet. Köpeskillingen skall sålunda utgöra 25,000 kronor, därav emellertid ett belopp av tillhoppa 9,400 kronor skall avräknas såsom ersättning till Kalmar stad för genom dess försorg utförd strandskoning samt broanläggning ävensom för lotsstyrelsen tillförsäkrad rätt att för all framtid begagna bron utan skyldighet att delta i reparations- eller underhållskostnad. Vid försäljningen fästes vidare bland annat villkor om återköpsrätt enligt lagen den 20 juni 1924, för den händelse det sålda området skulle komma att tagas i anspråk för annat än avsett ändamål.

Beträffande frågan om dispositionen av den behållna köpeskillingen, 15,600 kronor, ansluter jag mig till lotsstyrelsens förslag, att 3,000 kronor må av styrelsen användas till bestridande av kostnader för uppförande av nytt för rådshus å den i kronans ägo kvarvarande delen av Laboratoriehölmén samt att återstoden, 12,600 kronor, tillgodoföres statsregleringen över inkomstteln övriga diverse inkomster.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratoriehölmén vid Kalmar stad må till staden försäljas ett område av cirka 11,000 kvadratmeter till det pris och på de villkor, som äro angivna i ett mellan lotsstyrelsen och staden den 18 januari och den 7 februari 1939 upprättat köpekontrakt.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Leif Belfrage.